

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง การประกันตัวผู้ต้องหาในชั้นพนักงานอัยการ (กรณีพันเอก โสภิส บุญธรรม
ประกันตัวนายปิยะ วิเชียรฉาย ผู้ต้องหาข้อหาร่วมกันลักทรัพย์ของผู้อื่น)

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ได้มีหนังสือ ที่ ดช ๐๐๐๔.๒๒ /๑๒๖๒๗ ลงวันที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๖ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปความได้ว่า สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ได้รับรายงานจากกองบัญชาการตำรวจนครบาลว่า เมื่อวันที่ ๑๘ มีนาคม ๒๕๕๕ อัยการพิเศษฝ่ายคดีอาญาธนบุรี ๒ ได้มีคำสั่งอนุญาตให้พันเอก โสภิส บุญธรรม ประกันตัวนายปิยะ วิเชียรฉาย ผู้ต้องหาข้อหาร่วมกันลักทรัพย์ของผู้อื่นไปจากการควบคุม โดยสั่งให้พนักงานสอบสวนสถานีตำรวจนครบาลตลิ่งชันรับตัวผู้ต้องหาไปเพื่อทำสัญญาประกันและเป็นผู้สัญญากับนายประกัน โดยสัญญาว่าเมื่อผิดสัญญาจะใช้เงินจำนวน ๒๐๐,๐๐๐ บาท แต่หลังจากที่พนักงานสอบสวนรับตัวผู้ต้องหาไปจากพนักงานอัยการแล้วไม่ได้ทำสัญญากับนายประกันแต่อย่างใดและนายประกันก็ไม่ส่งตัวผู้ต้องหาตามที่พนักงานอัยการได้กำหนดไว้ในคำร้องขอประกัน ซึ่งกรณีดังกล่าวกองบัญชาการตำรวจนครบาลเห็นว่า เมื่อพนักงานสอบสวนสถานีตำรวจนครบาลตลิ่งชันไม่ได้ทำสัญญาประกันกับนายประกันตามคำสั่งของพนักงานอัยการ จึงเท่ากับไม่มีสัญญาประกันชั้นพนักงานอัยการ ยังถือไม่ได้ว่านายประกันผิดสัญญาและควรไม่ฟ้องนายประกัน

สำนักงานตำรวจแห่งชาติเห็นว่า การที่พนักงานอัยการมีคำสั่งให้พนักงานสอบสวนสถานีตำรวจนครบาลตลิ่งชันเป็นผู้สัญญาประกันแทนพนักงานอัยการนั้นเป็นการสั่งการตามกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา พุทธศักราช ๒๔๗๗ และถือว่าคำร้องขอประกันตัวผู้ต้องหาต่อพนักงานอัยการของพันเอก โสภิส บุญธรรม และคำสั่งของพนักงานอัยการที่อนุญาตให้ประกันตัวผู้ต้องหาไปจากการควบคุมได้เป็นเอกสารที่แสดงการผูกนิติสัมพันธ์ระหว่างผู้ขอประกันตัวผู้ต้องหากับผู้ให้ประกันตัวผู้ต้องหาแล้ว โดยมีการกำหนดให้ผู้ต้องหาและนายประกันต้องปฏิบัติตามนัด และเมื่อผิดสัญญาก็ต้องจ่ายเงินตามที่ระบุไว้ ทั้งมีการลงลายมือชื่อของผู้ขอประกันและผู้ให้ประกันในเอกสารดังกล่าว ถือได้ว่ามีข้อความครบถ้วนตามที่กำหนดไว้ตามมาตรา ๑๑๒ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และเป็นหลักฐานการปล่อยชั่วคราวโดยมีประกันและหลักประกัน ดังนั้น เมื่อนายประกันไม่นำตัวผู้ต้องหามาส่งตามนัดจึงเป็นการผิดสัญญาประกันย่อมสามารถฟ้องนายประกันให้รับผิดตามสัญญาได้

ด้วยเหตุดังกล่าว สำนักงานตำรวจแห่งชาติจึงขอหารือว่า ในกรณีที่พนักงานอัยการสั่งอนุญาตให้พันเอก โสภิส บุญธรรม ประกันตัวนายปิยะ วิเชียรฉาย ผู้ต้องหาไปจากการ

ควบคุมในชั้นพนักงานอัยการตามที่พันเอก โสภิส บุญธรรม ได้ยื่นคำร้องขอประกัน เมื่อนายประกันผิดนัดไม่นำตัวผู้ต้องหาตามกำหนด จะสามารถฟ้องบังคับให้นายประกันชำระค่าปรับได้หรือไม่ และในกรณีเช่นนี้ พนักงานอัยการหรือพนักงานสอบสวนจะมีอำนาจเป็นโจทก์ฟ้องคดี

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑๑) ได้พิจารณาปัญหาดังกล่าว โดยมีผู้แทนสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ผู้แทนสำนักงานอัยการสูงสุด และผู้แทนกระทรวงการคลัง (กรมบัญชีกลาง) เป็นผู้ชี้แจงรายละเอียดข้อเท็จจริงแล้ว มีความเห็น ดังนี้

ในประเด็นที่ว่า เมื่อนายประกันไม่ส่งตัวผู้ต้องหาตามกำหนดนัดจะสามารถฟ้องนายประกันให้ชำระเบี้ยปรับได้หรือไม่ นั้น เห็นว่า การปล่อยชั่วคราวเป็นมาตรการอย่างหนึ่งที่กฎหมายกำหนดขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ในการให้ความคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญา เพื่อมิให้ถูกกักขังหรือควบคุมตัวโดยไม่จำเป็น และเป็นมาตรการผ่อนคลายการจำกัดเสรีภาพของผู้ต้องหาหรือจำเลย ซึ่งหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการปล่อยชั่วคราวตามมาตรา ๑๑๒^๑ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญากำหนดว่า เมื่อจะปล่อยชั่วคราวโดยมีประกันหรือมีประกันและหลักประกัน ก่อนปล่อยไปให้ผู้ประกันหรือผู้เป็นหลักประกันลงลายมือชื่อในสัญญาประกันและต้องมีข้อความว่า ผู้ถูกปล่อยชั่วคราวหรือผู้ประกัน แล้วแต่กรณี จะปฏิบัติตามนัดหรือหมายเรียกของเจ้าพนักงานหรือศาล ซึ่งให้ปล่อยชั่วคราว และเมื่อผิดสัญญาจะใช้เงินจำนวนที่ระบุไว้ ประกอบกับข้อ ๓^๒ ของกฎกระทรวงมหาดไทย ออกตามความในมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา พุทธศักราช ๒๔๗๗ กำหนดว่า ในจังหวัดพระนครและจังหวัดธนบุรีให้เป็นหน้าที่ของพนักงานตำรวจที่จะจัดการแก่ผู้ต้องหา หรือเป็นคู่สัญญากับนายประกันตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาตรา ๑๑๑ - ๑๑๒ แล้วแต่กรณี แทนพนักงานอัยการ

ข้อเท็จจริงในเรื่องนี้ปรากฏว่า พนักงานสอบสวนสถานีตำรวจนครบาลตลิ่งชัน ไม่ได้ทำสัญญาประกันกับพันเอก โสภิส บุญธรรม ผู้ยื่นคำร้องขอประกันตัวผู้ต้องหาตามคำสั่งของพนักงานอัยการ ซึ่งสั่งอนุญาตให้ประกันหรือปล่อยชั่วคราวโดยวางเงื่อนไขให้ผู้ขอประกันไปทำ

^๑ มาตรา ๑๑๒ เมื่อจะปล่อยชั่วคราวโดยมีประกันหรือมีประกันและหลักประกัน ก่อนปล่อยไปให้ผู้ประกันหรือผู้เป็นหลักประกันลงลายมือชื่อในสัญญาประกันนั้น

ในสัญญาประกัน นอกจากข้อความอย่างอื่นอันต้องมีข้อความดังนี้ด้วย

(๑) ผู้ถูกปล่อยชั่วคราวหรือผู้ประกัน แล้วแต่กรณี จะปฏิบัติตามนัดหรือหมายเรียกของเจ้าพนักงานหรือศาล ซึ่งให้ปล่อยชั่วคราว

(๒) เมื่อผิดสัญญาจะใช้เงินจำนวนที่ระบุไว้

^๒ ข้อ ๓ เมื่อส่งสำนวนและตัวผู้ต้องหาถึงพนักงานอัยการดังกล่าวในข้อ ๒ แล้ว ถ้าพนักงานอัยการได้วินิจฉัยและมีคำสั่งตามความในมาตรา ๑๔๓ ว่าควรปล่อยตัวผู้ต้องหาชั่วคราวโดยไม่มีประกันหรือมีประกัน หรือมีประกันและหลักประกัน เหล่านี้ ในจังหวัดพระนครและจังหวัดธนบุรี ให้เป็นหน้าที่ของพนักงานตำรวจที่จะจัดการแก่ผู้ต้องหา หรือเป็นคู่สัญญากับนายประกันตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๑๑ - ๑๑๒ แล้วแต่กรณี แทนพนักงานอัยการ ส่วนจังหวัดอื่นเป็นหน้าที่ของพนักงานอัยการ

หนังสือสัญญาประกันกับพนักงานสอบสวนก่อนจึงจะปล่อยตัวผู้ต้องหาไปชั่วคราวได้ ทั้งตาม มาตรา ๑๑๒ วรรคสอง แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาได้กำหนดไว้ว่าในสัญญาประกันต้องมีข้อความว่าผู้ประกันจะปฏิบัติตามกำหนดนัดหรือหมายเรียกของเจ้าพนักงานซึ่งให้ ปล่อยชั่วคราวและเมื่อผิดสัญญาจะใช้เงินตามจำนวนที่ระบุไว้ ซึ่งไม่ปรากฏว่าพันเอก โสภิส บุญ ธรรม ได้ลงชื่อในสัญญาซึ่งมีข้อความดังกล่าว ดังนั้น คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑๑) จึง เห็นว่า กรณีตามข้อหาเรื่องนี้ไม่มีสัญญาประกันตัวผู้ต้องหาในชั้นพนักงานอัยการเกิดขึ้น การที่พัน เอก โสภิส บุญธรรม ไม่นำตัวนายปิยะ วิเชียรฉาย ผู้ต้องหามาส่งตามกำหนดนัด จึงไม่สามารถ ฟ้องบังคับให้ชำระค่าปรับได้ และเมื่อมีความเห็นดังกล่าวข้างต้นแล้ว ประเด็นที่ว่า พนักงาน สอบสวนหรือพนักงานอัยการจะเป็นผู้มีอำนาจเป็นโจทก์ฟ้องคดีนั้นจึงไม่จำเป็นต้องพิจารณา

ลงชื่อ พรทิพย์ จาละ

(นางสาวพรทิพย์ จาละ)

รองเลขาธิการฯ

รักษาราชการแทน เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗